

**Avioton teurastajan poika Jumalan johdatuksessa
alla valokuva äidistä ja minusta Älvbyssä vuonna 1945.**

Tiivistelmä Martti Suorsan elämästä

Äitini joutui lähtemään Rovaniemeltä Lapin sotaa pakoon syksyllä 1944, noin 100 000 lappilaista joutui lähtemään sotaa pakoon. Noin puolet niistä sai paikan Ruotsissa. Synnyin Ruotsissa Älsbyn kunnan Kortträskin kylässä 13.1.1945. Sain kasteeni siellä ja Suojelusenkelin mukaani. Ruotsissa meitä kohdeltiin erittäin hyvin. Lähdimme sieltä, kun olin yhdeksän kuukauden ikäinen. Äitini lähti Suomeen avioton lapsi toisessa kainalossa ja paperipussi toisessa kainalossa. Karjakon työntekeä ja lapsen hoito oli hyvin hankalaa. Äitini joutui antamaan minut kasvattilapsekseksi Iihin, kun olin kahden vuoden ikäinen. Sota muutti monen suomalaisen suunnitelmat. Jos ne ihmiset, jotka kokivat sodan vaikeuden ja kauhun saisivat päättää, ei Ukrainan sotaa olisi alettu. Ne jotka päättävät, eivät itse koe sodan ikävyyksiä. Riittää kun kaksi ylpää ihmistä kohtaa ja on eri mieltä, aletaan sotimaan -ja kansa kärsivät.

Sain hyvän kasvattikodin Iistä Korvalan talosta. Äiti oli päässyt Oulussa vaatturin töihin. Korvalalla oli minun lisäksi kaksi minua noin 15 vuotta vanhempaa tytärtä- Kirsti ja Eevi. Kirstillä sai lapset: Raimo, Eija, Heili ja Jari. Heli kuoli 71-vuotiaana. Eevi sai tyttölapsen –Mirja nimeltään 1951. Hänen äitinsä Eevi oli kuin minun isosiskoni ja Mirja oli kuin pikkusiskoni. Perheen isä, Aarne Lindholm oli minun isoveljeni. Perheessä oli Mirjan lisäksi Osmo, Marja, Riitta ja Sanna nimiset lapset. Olen päässyt Eevin ja Kirstin lasten whatsapp-ryhmään – serkkuseminaarit. Minua hoidettiin kuin omaa lasta. Kasvatti-äitini Iida Korvala oli hyvin ahkera ja opetti myös minut työtekoon. Kasvatti-isäni Arttu Korvala oli minulle myös hyvä opettaja. Minusta piti tulla teurastaja kuten Arttu oli. Äitini oli päättänyt toisin – minun piti alkaa opiskelemaan.

Onkiminen oli minun rakkain harrastukseni. Aluksi kuljin onkimassa koivukeppi olallani, myöhemmin sain rottinkivavan. Kun täytin 15 äitini osti minulle Abu-merkkisen rullan ja ostin itse Iin Urkeilu ja Kalastus nimisestä liikkeestä Rapalan vaapun. Sain sillä Puohinkosken alapäästä neljän kilo hauen. Iita paistoi kalan pannussa ja se syötiin. Vuonna 1985 lähdin ensimmäistä kertaa Tenolle lohta pyytämään. Sain sieltä yli 20 kilon lohen ja se vei minut Tenolle lohen soutajaksi, kunnes lohen kalastus kiellettiin vuonna 2021. Lohitutkijat olivat sitä mieltä, että lohta on liian vähän Tenossa. Ehdin saada riittävän monta lohta Tenosta. Vuonna 1993 ostin mökin Tenon rannasta. Siinä lomailimme vaimoni Allin ja lapseni Riston ja Liisan. Heidän kanssaan sain myös monta lohta. Luultavasti en enää souda lohta Tenosta. Risto on aikonut jatkaa perinettä.

Kun täytin seitsemän vuotta, äiti toi minut Ouluun kouluja käymään. Äitini oli mennyt naimisiin palomies Martti Alasen kanssa. Kun heillä oli yhteinen kerrostaloasunto Karjasillalla, niin äitini oli sitä mieltä, että nyt hän voi tuoda minut luokseen. Koska kaipaasin kovasti takaisin Iihin, itkin kesän 1952. Luulin, että en myöhemmin enää itkisi, mutta olen monesti sen jälkeenkin itkenyt. Isäpuoleni Martti oli oikein hyvä minulle. Hänellä oli ankara parrankasvu. Hän hieroi minunkin leukaani aikomuksenaan antaa minulle parransiemenen. Siinä hän ei onnistunut, ehkä minun perimäni oli sellainen, ettei minulla vielääkään oikein kasva parta. Myöskään minun pojillani ei kasva parta.

Olen toisessa polvessa avioton lapsi. Kuten aikaisemmin esitin, äitini alullepanija lähti Neuvostoliittoon rakentamaan ihanneyhteiskuntaa. Tapahtuma oli kansalaissodan seurausta. Varmaan isoisä sai saman kohtalon kuin muutkin suomalaiset eli kuolettava laukaus niskaan. Hänestä ei ole mitään tietoja. Minun rovaniemeläinen alullepanija tuomittiin Oulussa vuonna 1953 ruokonomaksajaksi. Tähänkin tapahtumaan oli sota varmaan suurin syyllinen. Olen ollut monessa mukana ja luulen ymmärtäväni miehen asemaa varsinkin sodan aikana. Olisin voinut toimia kuten nuo miehet. Minulla ei ole valittamista, kun minullahan on ollut kolme muuta isää: Arttu Korvala, Martti Alanen ja Taivaan Isä.

Kun olen ottanut äitini kehumiseni kohteeksi – ehkä se johtuu siitä, etten osannut arvostaa häntä ja osoittaa arvostustani hänelle hänen elinaikanaan- olen sitä myöhemmin katunut – lisäksi toivon, että lukija ei koe tätä mitenkään pois oman äitinsä arvostamisesta. Kukin äiti on ansainnut arvostuksensa ja se pitäisi osoittaa hänen elinaikanaan. Myös Ida Korvala oli minulle hyvä kasvattiäiti, hän piti minun puoliani aina. Kukkien vieminen haudalle on hyvin pieni lohdutus.

Kansakoulun aloitin Teuvo Pakkalan koulussa 1952. Kaksi vuotta meni niin, etten oppinut lukemaan enkä laskemaan. Kolmantena vuonna alkoi poikaluokka. Opettajaksi tuli mies, joka pakotti minut oppimaan. Opin hyvin lukemaan kaverini Hannu Liljan ja Uula Aapan ansiosta. Neljänneltä luokalta sain luokan parhaan todistuksen. Tuon todistuksen ja pääsykokeen hyvän menestyksen ansiosta pääsin Lyseon oppikouluun. Viisitoista vuotiaana sain keskikoulun käytyä. Todistus ei ollut häävi. Äitini halusi, että menen lukioon. Olin li-joella uitolla kesät 1958- 1965, josta sain omaa rahaa myös viinan ostoon. Tuolloin minulla oli vaikea kasvuvaihe – aloin opetteleman viinan käyttöä. Äitini antoi minulle kaksi vaihtoehtoa, joko lähdän savotalle Sallaan Korvalan väyn Lindholmin Aarnen mukaan tai aloitan lukion opiskelun tosissani. Valitsin opiskelun. Lukiosta sain koulun toiseksi parhaan ylioppilasarvosanan.

Ylioppilaaksi-tulon jälkeen kävin armeijan. Aloitin Oulun kasarmilla Pohjanmaan tykistörykmentin alokkaana kesäkuussa 1964. Elokuussa minun siirrettiin aliupseerikouluun. Joulukuussa minut siirrettiin Haminan reserviupseerikouluun. Sieltä minut siirrettiin Ouluun toukokuussa reservin vänrikkinä. Koska olin sairastunut Haminassa, en voinut lähteä maastoharjoituksiin Rovajärvelle. Rykmentin komentaja määräsi minut pitämään kotiutusjuhlassa puheen kotiutuvien varusmiesten puolusta. Kuulijoina oli kouluttajia, sotilastyöntekijöitä ja noin 700 varusmiestä. Selvisin siitä ja olen myöhemmin pitänyt monta puhetta.

Armeijan jälkeen aloitin yliopisto-opiskelun Oulussa. Opiskelupaikaksi tuli rakennusinsinööriolosasto. Aluksi minut hyväksyttiin teollisuuslinjalle. Kun olin kesällä 1965 kesäharjoittelijana Typpitehtaalla, työpaikassani oli kesähuoltotyöt käynnissä – hallissa oli +40 astetta lämmintä ja ammoniakki haisi niin paljon, että iltaisin minulla oli pää kipeänä. Kaksi viikkoa kestin tuota harjoittelua ja pääsin taas uitolle ulkoilmaan töihin. Olli Ravaska nimenen lukiokaverini oli lähdössä karsintakokeisiin rakennusosastolle, ja minä päätin myös lähteä kokeisiin. Sain opiskelupaikan Oulun yliopiston rakennusinsinööriolosastolle. Jos perheelläni olisi ollut varoja, olisi toiveammattini ollut metsänhoitaja. Kun opiskelupaikka olisi ollut Helsingissä, olisi se vaatinut eri tavalla rahaa – kotona sain asua ilmaiseksi ja usein myös syödä ilmaiseksi.

Opiskelun loppuvaiheessa sain diplomityön aiheeksi rakentamistalouden professori Salmensaarelta : kustannusarvio tekeminen tietokoneella. Tietokoneen käyttö oli hyvin uutta yliopistossa. Pääsin tutustumaan ATK:n käyttöön ja sen mahdollisuuksiin tietojenkäsittelyn assistenttina. Diplomityöni valmistui vuoden 1969 lopussa. Sai diplomitodistukseni Tammikuussa 1970. Pääsin tuolloin vasta perustelun professuuriin rakentamistalouden assistentiksi. Professori Salmensaaren hyvässä ohjauksessa tein lisensiaattityön aiheesta: maarakennuskoneiden tahdistuksesta. Siinä perehdyin sovellettuun matematiikkaan

Sivunumero 3

professori Juha Tienarin opastuksella. Työssäni käytin ATK:ta hyväkseni ja simulointi oli hyvä uusi keino tapahtumien toisistaan riippuvuuksien tutkimisessa. Yliopisto-uraani kesti noin kuusi vuotta. Salmensaari lähti eläkkeelle ja jouduin olemaan vuoden vt. professuurin hoitajana.

Vuonna 1974 ostin Rajakylästä omakotitalotontin. Taloon tuli kaksi asuntoa pienempi äidilleni ja suurempi perheelleni, jossa oli vaimoni, tyttäreni Hannele ja tulossa oli poikani Heikki. Rahoituksen rakentamiseen sain äidiltäni ja Säästöpankilta. Rakentamisen hoidin yhden kirvesmiehen kanssa. Se jälkeen olen remontoanut perheelleni kolme asuntoa. Äitini oli töissä armeijalla vaatteiden korjaajana. Lähtiessään töihin kuuden aikoihin, hän herätti minut kouluunlähtöä varten. Hän maksoi lukukausimaksuni Lyseoon ja varmaan rukoili joka ilta pojalleen Jumalan apua.

Vuonna 1975 päätin alkaa yrittäjäksi ja perustin Insinööritoimisto Tarmo-Rakenne Oy. Oulun kiinteistöviraston päällikkö Heikki Suitiala otti minut ystävällisesti vastaan ja sain luvan hakea kaupungin vuokratonttia. Heikki Suitiala kysyi tieojani ATK:sta ja koska tiesin asiasta, hän tuki minua tontinhaussa. Siihen aikaan myös kiinteistövirasto aloitti ATK:n käytön. Sain myönteisen päätöksen kiinteistölautakunnalta.

Tontille suunniteltiin viiden asunnon rivitalo. Seuraavaksi sain päätöksen rahoituksesta Säästöpankin johtaja Heikki Paloheimolta. Heikki Paloheimo lupasi noin 500 000 markan rahoituksen kohteeseen ja vakuudeksi kävi pelkästään minun allekirjoitukseni eli lähes varattomalle hakijalle annettiin lainaa. Aikana 1976-2007 Tarmo-Rakenne Oy teki Ouluun, Liminkaan ja Raaheen yhteensä yli noin 1000 asuntoa ja paljon muuta urakkatyötä. Pienin kohde oli Oulun kaupungin sähkömuuntoasema noin 0,5 miljoonan markkaa (n. 100km²) ja suurin kohde oli VTT:n laajennus noin 44 miljoonaan markkaa (n. 8000km²)

Kun asuin Iissä, ongin mato-ongella ja uistelin heitto-ongella. Onkimisharrastukseni oli vähäistä opiskelu- ja työelämäaikana. Armeijan jälkeen aloin juoksuharrastuksen. Juoksinkin monta puolimaratonia ja yhden kokomaratonin vuonna 1990. Sen jälkeen juoksuharrastukseni oli vähäistä. Tuon liikunnan olen korvannut saliharjoittelulla –2-5 kertaa puoli tuntia viikossa. Vuonna 1985 pääsin Tenolle Heikki Airion kaverina ja sain siellä yksin soutaan yli 20 kilon lohen. Siitä alkoi jokakesäinen lohensoutu Tenolla. Ostin mökin sieltä vuonna 1993. Alli, Risto ja Liisa olivat joka kesä mukana Tenon mökillä ja lohenkalastuksessa.

Menin naimisiin Eeva-Liisa Kumpulaisen kanssa 5.5.1968 Oulun Karjasillan kirkossa. Perheeseen syntyi kaksi lasta Sari, Hannale 6.4.1970 ja Heikki Juhani 7.3.1974. Minä opiskelin ja tein yrittäjän töitä. Eeva hoiti ahkerasti perheen asioita ja minä sain keskittyä yritykseni hoitamiseen.. Yrittämisen aikana minä unohdin puolisoni ja aiheutin avioeron 5.10.1989. Olin papin ja seurakunnan edessä vannonut valan, että rakastaisin Eevaa myötä- ja vastoinikäymisissä kunnes kuolema meidät erottaa. Koska unohdin tuon lupauksen, menetin seuraavan vaimon syöpäsairauteen.

Allin sairauden aikana yritin rukoilemalla vaikuttaa hänen paranemiseen. Kun en onnistunut yritin löytää vastausta Raamatusta, jota oli hyvin vaikea minun ymmärtää. David Pawson niminen englantilainen opettaja, oli tehnyt videoita Tv7:n nettiin. Niissä oli minunkin ymmärrettävää opetusta: vanha testamentti ja uusi testamentti avautuu. Vanha Testamentti kertoo ihmisen historiasta ja ihmisen luonteesta. Ihminen on ylpeä ja uppiniskainen. Vaikka Jumala varoittaa profeettojensa kautta, ei ihminen ota opikseen vaan palvoo epäjumalia ja sotii naapureidensa kanaa. Jumala on pitkämielinen ja rakastaa syntistä ja vihaa syntiä. Vasta vuonna 2021 ymmärsin, että avioliittovalaa, joka on tehty kirkossa seurakunnan ja Jumalan edessä, ei saa rikkoa. Silloin vasta ymmärsin, mitä merkitsee käsky: sinun pitää peljätä ja rakastaa Jumalaa. Olin rikkonut tuota käskyä vastaan ja sain siitä rangaistuksen – menetin Allin. Olen saanut enemmän kuin olen ansainnut.

Minut vihittiin toiseen avioliittoon Alli Tuulikki Korhosen kanssa 8.2.1992 Maikkulan kirkossa. Perheeseen syntyi Risto Aplo Aslak 24.8.92 ja Liisa Milla Maria 2.11.94. Minä jatkoin yrittäjänä ja Alli hoiti ahkerasti perheen ja yrityksieni asioita. Eläkkeelle jäin vuonna 2012. Allin sairauden aikana yritin rukoilemalla vaikuttaa hänen paranemiseen. Kun en onnistunut, yritin löytää vastausta Raamatusta, jota oli hyvin vaikea minun ymmärtää. Silloin vasta ymmärsin, mitä merkitsee käsky: sinun pitää peljätä ja rakastaa Jumalaa. Olin rikkonut tuota käskyä vastaan ja sain siitä rangaistuksen – menetin Allin. Toisen avioliiton aikana en unohtanut puolisoani ja avioliitto kesti kunnes Alli kuoli syöpään 27.8.2013.

Tunsin olevani velkaa Oulun seudulle niistä hyvistä mahdollisuuksista, jotka olin saanut tältä seudulta. Kun rakennusostolta valmistivat viimeiset diplomi-insinöörit 2000-luvun alussa, perustin Oulun rakennustekniikan säätiön. Vaimoni Alli sairastui 2012 jouluna syöpään. Lääkärit eivät tieneet, mikä oli syövän syy tai laji. Kokemukset keskussairaalan toiminnasta saivat minut perustamaan Vieno ja Alli Suorsan terveydenhoitosäätiön.

Kolmanteen avioliittoon menin 18.2.2018 Riitta Kaarina Vikin kanssa Oulujoen kirkossa. Riitta hoitaa perheen ja säätiöiden asioita ahkerasti. Kun olin Allin hautaamisen jälkeen Göteborgissa, sain ylhäältä viestin, että minun on otettava seuraavaksi vaimokseni Allin ystävä Riitta. Olin tavannut Riitan muutaman kerran perhejuhlissa. Olin pari kerta jutellut hänen kanssaan ja tiesin jotakin hänen historiastaan. Riitan suositteleva oli hyvin verra asiastaan.

Kun olin nuori, niin ajattelin, että Jumala on epäoikeudenmukainen, kun hän jakaa ihmiset vuohiin ja lampaisiin eli niihin, jotka joutuvat iankaikkiseen kadotukseen ja niihin, jotka pääsevät iankaikkiseen elämään. Myöhemmin huomasin, että Jumala kutsuu rakkaudessaan kaikkia ihmisiä iankaikkiseen elämään - ihminen voi itse päättää haluaako tulla Jumalan yhteyteen tai ei. Ristillä Jeesuksen oikealla puolella oli ryöväri, joka halusi Jumalan yhteyteen ja Jeesus lupasi, että ryöväri pääsee taivaaseen –ei kukaan ihminen anna anteeksi sille, joka on ollut häntä vastaan ollut koko elämänsä – vain Kristuksen armo antaa anteeksi. Uskoon-tuleva saa saman palkan siitä riippumatta kuinka kauan hän on ollut uskossa. Jos ei valitse iankaikkista elämää, valitsee toisen vaihtoehdon:elämän ylpeiden ,kaikkietävien ja roistojen kanssa, jotka eivät tarvitse Jumalan armoa ja ohjausta ja jotka eivät ymmärrä, että elämän tarkoitus on rakastaa lähimmäistään kuin itseään. Heidän kanssaan tuleva elämä on jatkuvaa itkua ja hammasten kiristystä

Ihminen ylpeydessään haluaa ottaa Jumalan paikan ja viisaat, Nobelinpalkinnon saaneet tiedemiehet ilmoittavat universumin iäksi 13,7 miljardia vuotta ja maapallon iäksi 4 miljardia vuotta. Minulle yliopistossa varoitettiin malleista, jotka perustuvat lyhyen aikavälin havaintoihin. Matematiikassa tuollaisten mallien käyttäminen kiellettiin, koska ne ovat hyvin epätarkkoja. Nuo viisaat saavat toisten viisaitten tai tyhmien hyväksynnän. Minulle Raamatun kertomus ihmisen luomisesta riittää. Jos Raamatusta olisi kerrottu 300 samaan suuntaan tai tarkoitukseen johtuvista peräkkäistä sattumista eli mutaatioista, ei sitä kukaan olisi uskonut – ei silloin eikä nytkään. Vain ateisti, joka haluaa kumota Jumalan olemassaolon voi keksiä tuollaisen sattumiin perustuvan mutaatioteorian.

Lähimmäisteni kuolemat ovat olleet minulle hyvin merkittäviä tapahtumia. Aarne sairastui rytmihäiriöön. Hän kävi minun luonani samalla ,kun kävi Lääninsairaalassa tutkimuksissa muistaakseni vuonna 1983. Hän toi minulle nahkiaisia tuliaisiksi. Hän kuoli hyvin nuorena eli 53- vuotiaana tuohon sairauteen. Osallistuin hänen hautajaisiinsa. Olin valmistautunut pitämään muistopuheen, mutta en voinut pitää puhetta, koska minua itketti. Isäpuoleni Martti Alanen kuoli polo-onnettomuudessa saamaansa sydänvian 1962. Hän oli vain 44-vuotias kuollessaan. Seuraavaksi kuoli Eevi. En osallistunut hänen hautajaisiinsa. Olin silloin Tenolla. Myöhemmin olen hävennyt tuota, koska varsinkin Eevi piti minusta hyvää huolta.

Iida-äitini kuoli 92-vuotiaana Iin vanhainkodissa vuonna 1999. Hän sairastui azheimerin tautiin 82-vuotiaana. Vien hänet ja vähän tavarat vanhainkotiin. Kävimme Kirstin kanssa häntä katsomassa. Hänen tautinsa eteni nopeasti, eikä hän pystynyt tuntemaan meitä noin kymmeneen vuoteen. Oli hyvin tuskallista nähdä eliniässään aktiivisen ihmisen kuihtuvan pikkuhiljaa ja kuolevan pois. Äitini kuoli seuravana vuonna 2000 Hiiposen vanhainkodissa ilmeisesti sydänkohtaukseen eräänä keväisenä yönä .Itse sairastin silloin keuhkokuumeetta, enkä ollut hänen vuoteensa vierellä. Hän ehti olla vanhainkodissa seitsemän vuotta. Hän viihtyi siellä hyvin ja nuo seitsemän vuotta olivat minulle ja äidilleni rauhallisia, hyviä yhteisiä vuosia. Ennen vanhainkotiä äitini alkoi kärsiä erilaisista mielenterveyskohtauksista. Niiden hoitamiseen ei ollut hyvää tapaa- ja hänen pääsytään vanhainkotiin , oli ns. lottovoitto. Hänen pääsytään vanhainkotiin oli tuntemani sosiaalihoitajan Kaisu Rundelinin ansiota.

Seuraavaksi kuoli hyvä anoppini Liisa Korhonen 70-vuotiaana vuonna 2007.Osallistuin Pyhännälä hänen hautajaisiinsa ja pidin pienen muistopuheen. Sitten kuoli rakas vaimoni Alli vuona 2013. Edellisenä jouluna häneltä löydettiin syöpä ja kahdeksan kuukauden kovien hoitojen jälkeen hän kuoli 27.8.2013 vain 50 vuoden iässä. Yritin rukoilemalla häntä auttaa. Mutta ei tapahtunut minun tahtoni vaan Jumalan tahto. Allin kuoleman jälkeen koin herätyksen. Olin rikkonut avioliittolupaukseni Eeva Korhosen kanssa ja eronnut. Aloin miettimään asioitani toisella tavalla. Seuraavaksi kuoli Olli Keinänen 93-vuotiana. Olin hänen hautajaisissaan ja pidin lyhyen muistopuheen. Totesin, että olimme Ollin kanssa molemmat rakentajia ja kunnioitimme toistemme elämäntyötä. Mirsti sairastui kuten äitinsä 80.vuotiaana azheimerin tautiin. Lääkkeet olivat nyt paljon paremmat ja hänen tautinsa eteneminen oli paljon hitaampaa kuin Iitalla. Hän kuoli 92-vuotiaana. Olin myös hänen hautajaisissaan Pattijoella ja pidin lyhyen muistopuheen. Pappi sanoi, että hautajaisväki veisasi virsiä komeasti – komeimmin kuin hän oli ikinä kuullut.

Viimeisin hautajaiseni oli Iin kirkossa 11.1.2025. Tuolloin siunattiin haudanlepoon kasvinkumppani Iissä - Ari Ahtola. Hän oli syntynyt samana vuonna kuin minä. Samana päivänä oli minut 80-vuotisjuhlan . Hänen kanssaan olin leikkinyt lähes 15 vuotta, Olin mielessäni valmistautunut pitämään muistopuheen. Kun vein arkulle seppeleen, aloin itkemään ja totesin ,etten voi pitää puhetta. Olin hyvin yllättynyt liikutuksestani- ehkä ajatteli silloin, että olen seuraavana Jumalan listalla.

Minua on suojelusenkeli ja Jumalan johdatus ohjannut elämäni läpi monista vaikeuksista, mutta en ollut ymmärtänyt niitä ohjeita, joita minulle oli annettu. Vanhassa testamentissa sanotaan, että Jumala huolehtii ja lähimmäisten on rakastettava erikoisesti leskiä, orpoja, vähävaraisia ja muukalaisia.. Luukas 16- siinä kerrotaan rikkaasta miehestä, joka ei rakastanut lähimmäistään ja luotti vain omiin kykyihinsä. Hän ei elämänsä aikana halunnut Paratiisiin, niin hän joutui kadotukseen. Isämeidän rukouksessa sanotaan:”Tulkoon sinun valtakuntasi”: uskon, että siellä ei ole sotia eikä muitakaan kärsimyksiä. Kerron lähimmäisistäni, jotka ovat minua eteenpäin auttaneet. Heidän ansiostaan olen elämässäni menestynyt. Olen saanut enemmän kuin olen ansainnut. Lähimmäiset ovat tämän kertomuksen sankareita. Kaikkia heitä en muista mainita kertomuksessani – antakaa se minulle anteeksi.